

ȘCOALA NOUĂ

Revista pedagogică a corpului didactic primar din jud. Bihor.
Organul oficial al Revizoratului școlar din ORADEA-MARE.

Inserțiuni și relame se publică după
tarif. Manus rizele nu se înapoiază.

Apare la 1 și 15 a lunii.

Director: Gh. Tulbure.

Abonament:
Pe an Lei 80
Pe 1/2 an Lei 40
Redacția și Administrația la biroul
Revizoratului.

Autoritatea pedagogului.

Motto: Autoritatea întemeiată pe frică
nu este sigură. Frica, cu vremea, se trans-
formă în ură.

(Shakespeare).

J. J. Rousseau redusese rolul pedagogului la o atitudine cu totul secundară, aproape inexistentă. Astfel că după el, pedagogul nu putea fi discutat din punctul de vedere al autorității. Iar continuatorii săi au exagerat până la absurditate atitudinea negativă a pedagogului; și azi mulți administratori ai lui Rousseau greșesc în aceeași direcție. Suntem datori însă din când în când, ca în orice domeniu, să revizuim rezultatele și să vedem unde mergem. Mai cu seamă față de curentele tot mai anarhice de azi, ascunse sub masca unei civilizații așa numită liberă; în aceste vremuri în care a dispărut par'că simțul valorii, respectul de ordine; în aceste vremuri de haos general și de fierbere a pașimilor mărunte; azi se pune întrebarea: Care este drumul în pedagogie? Autoritatea sau libertatea?

Să nu ne amestecăm de vorbele mari ale filozofilor, cărora li este permis să conceapă cu mintea lor orice, chiar și chimere. Să fim mai cuminiți, căci dela cuminența noastră, a dascălilor tineretului, depinde și cuminența vremurilor de mâine. Nu numai la noi, ci aproape în toate țările, s'a născut o grijă mare față de atitudinea tineretului de azi, față de *marea criză de respect*. Și mai toți cercetătorii sunt de părere că această criză este datorită în primul rând altei crize: *criza de autoritate*.

Dacă am privi cuvintele acestea la suprafața lor, am da dreptate partizanilor școalei libere, căci este o absurditate, ca azi, în secolul democrației și al tuturor libertăților, să mai uzăm de supunerea unei autorități. Azi trebuie să facem apel la personalitatea copilului; ea să ne fie ținta. Și nu se poate ajunge la o personalitate, la o voință liberă și viguroasă, prin respectul de autoritate. Acest respect este un semn de degradare morală; e un mijloc tocmai de omorâre a ener-

giei copilului. E drumul care duce spre oamenii oi, nu spre oamenii caractere.

Fără îndoială că aceste obiecțiuni împotriva autorității și a respectului sunt juste și închid mult adevăr. Problema poate fi însă privită pe o latură pe care nu a mai fost privită până acum. Pedagogul trebuie neapărat să joace un rol covârșitor în educația tineretului; el trebuie să fie artistul făuritor de suflete; ceea ce ese din mâna lui să fie un obiect de artă; să se poată lauda măcar cu câțiva oameni de caracter, ca artistul de operă sa. Căci, dupăcum grădina lăsată la întâmplare, nu poate produce decât burueni crescute la întâmplare sub imperiul libertății, dacă am putea spune astfel, tot așa și școala lăsată la bunul său plac va produce elemente capricioase, nehotărâte, menite a mări haosul lumii acesteia. Tineretul are nevoie de îndrumători; și deci problema se pune altfel: *Cum trebuie să fie autoritatea timpurilor în care trăim?* Oare nu cumva tocmai o autoritate nepsihologică, o autoritate de suprafață, care a domnit și în școli cași în militărie până acum; nucumva o astfel de autoritate a produs criza de respect și de autoritate de azi? Dar dacă vom găsi o altă formulă a autorității, potrivită cu sufletul omenesc și al copilului?! Dacă vom da peste autoritatea care să nu atingă energia și demnitatea copilului, ci dimpotrivă să fie puntea de trecere dintre pedagog și sufletul copilului?!

Intr'adevăr ultimile studii asupra autorității pedagogului, au ajuns la distincția între cele două autorități: autoritatea de *titlu* (sau de formă) și autoritatea de *merit* (sau de fond, sufletească). Dacă vom examina pe rând felul autorității în trecutul școalelor, vom găsi că mai totdeauna a fost vorba de autoritatea de titlu, adică un pedagog se bucura, ba *trebuia* să se bucure de autoritate, prin faptul că avea titlul de profesor, învățător etc. Noi am întinde observația și la autoritatea părintească de titlu: se cade să ascuți de tata și de mama, fiindcă ei sunt părinții tăi, indiferent de ce fel de oameni sunt ei. Ba uneori s'au ajuns, cu

aceste vederi înguste, la un fel de autoritate despotică, cum ar fi caporalismul în Germania și care nu a produs decât oameni supuși orbește, o turmă inconștientă, o masă purtată de ordinul superiorului.

Autoritatea de merit însă se face că e mai accesibilă oricui, căci ea nu se *impune* fiindcă s'ar *cădea* sau *ar trebui*; autoritatea de merit *atrage* spre sine pe copil, pe câtă vreme cea despotică se îndreaptă ea către copil și-i cade pe cap fără voia lui. Autoritatea de merit constă prin urmare din anumite calități sufletești ale pedagogului. Și cu ajutorul acestor calități el își câștigă respectul de bunăvoie al copilului, iar nu de frică sau de rușine.

Să vedem dar care sunt în general aceste calități sufletești, cari se cer unui pedagog spre a-și câștiga autoritatea de merit.

Să nu se uite că în toate timpurile și mai cu seamă azi în timpul precocității, copilul a fost cu ochii asupra învățătorului său. I-a urmărit toate mișcărilor și cu fiecare greșală i-a scăzut ceva din autoritate; mai adăoge la aceasta tristul obicei al părinților de a critica pe dascăl în fața copiilor. Astfel că bogăția sufletului pedagogului trebuie să fie coplesitoare, pentru că să poată rezista spiritului critic al copiilor și al părinților.

Prima calitate necesară este spiritul de dreptate, dar nu o dreptate severă, căci nu se potrivește cu sufletul copilului, ci o dreptate iubitoare, o dreptate specifică am putea spune. Căci în societate când spunem dreptate, înțelegem și severitate. Când pedepsim pe copil să nu fim nepăsători de lacrimile lor, dar nici să nu ne încredem prea mult în promisiunile lor. Să te simți copilul că te doare inima că trebuie să-l pedesești și că chiar în pedeapsa ta tu îl iubești și vrei să-l îndrești. Da o pedeapsă să o urmezi până la rezultat și de aceea să nu te grăbești a da pedepse. E lucru stabilit că în școala cu prea multe și variate pedepse, nu se câștigă adâncul sufletului copilului ci o supunere plină de revoltă ascunsă. Astfel de pedagogi sunt mulțumiți când s'a asigurat ordinea, fără să caute ce se ascunde în sufletele copiilor sub această ordine de suprafață: desigur o dezordine adâncă sufletească. O astfel de autoritate nu e un merit și nici artă; e vorba de o funcție, pe care ar putea-o îndeplini, poate cu mai mult efect și un polițist de pe stradă. Ea nu se potrivește însă cu cei ce sunt chemați să pătrundă în sufletele copiilor spre a le forma.

Pedagogul trebuie să fie la o înălțime sufletească; trebuie ca energia sufletului său să fie atât de mare încât să se poată forma, prin diferență de nivel, un curent dela el la copil. Copilul să simtă superioritatea dascălului său; să nu-l vadă perdut ca pe toți cei de rând, încurcat prea mult în grijile mărunte; să nu-l simtă că între vorbă și faptă e prăpastie; că nu-și ține cuvântul, că pregețea în a-și face datoria și că această datorie și-o face de silă nu de dragul celor mici. De aceea cu drept cuvânt Herbart spunea că educația e

afacere de om tânăr, nu de om bătrân, care sau e ostentat, sau a devenit o mașină rutinată. Să înțelege că nu suntem de părerea celor ce susțin înlăturarea tuturor hătrânilor din învățământ, căci pot fi și excepții fericite, dupăcum și printre tinerii, cu gânduri de parvenire, fără dragoste de marele rol al lor, pot fi mulți meseriași cărpaci.

Dascălul trebuie să fie stăpân pe materia sa; să nu șovăe în fața elevului. Și de aceea el trebuie cătuși de puțin să-și pregătească lecția; să nu vină dela petrecere, sau de la necazurile lui și să dea peste cap ora. În clasa lui, pedagogul este ca preotul în altarul său: uită de necaz, de bucuriile lumești și joacă rolul de apostol. Să nu profaneze sufletele nevinovate ei să le ridice. Copilul să simtă că dela domnul învățător a mai învățat încă ceva nou și că poate învăța încă multe. Ba să vadă el, copilul, că până și bătrânii satului vin să învețe ceva de la domnul învățător.

Dascălul trebuie să fie un focar de iubire, căci prin iubire totul se face cu plăcere chiar și supunerea vine de voie bună. De aceea să se înlătore sistemul nenorocit de a prinde necaz, sau a lua o atitudine contrară și definitivă față de unii elevi. Suntem datori să-i ridicăm și pe cei mai de jos; aici e meritul nostru: să faci din cei răi buni; căci la cei buni nu contribui cu prea mult, deci nu ai mare merit. Iubește-ți elevii, ca să te iubească și ei și prin aceasta ți-ai câștigat supunerea lor. Dar e vorba de iubirea cu respect; respectă-i ca să te respecte!

Nenorocirea cea mare e că la noi mai mult ca în alte părți, nu numai părinții, dar chiar noi dascălii ne lovim în public unul pe altul și ne distrugem uneori toată comoara de autoritate sufletească pe care cu greu ne-am agonisit-o. De bunăseamă e multă inconștiență și e bine, pentru autoritatea de titlu cel puțin ca unul să se oprească la vreme ca să astupe gura nemernicilor.

Dascălul trebuie să fie entuziasmat de tot cece face pentru copii. Căldura convingerii sale, care însoțește vorba și fapta, se furișează mai repede în sufletele copiilor. Trebuie să fie animat de un spirit de proselitism, adică să-l măie un dar ascuns de a împărtași și altora cece știe el. Să nu se uite că sufletele nu se făuresc decât tot la căldură ca și ferul. Cel ce va ști ca în ora lui să facă în clasă o atmosferă caldă, un fel de ceva asemănător cu atmosfera religioasă făcută de un mare preot, sau ca atmosfera estetică făcută de un mare muzicant, acela și-a înțeles rostul: între sufletele copiilor și al său s'au stabilit curente, valuri sufletești, cari vor da cele mai frumoase roade. Copilul să plece acasă beat de aerul clasei, iar pedagogul să se simtă ușurat, după o oră de uitare de sine. Se înțelege că greu ne vor pricepe acei ce nu au gustat nici o oră de acest fel; acei ce se urcă pe catedră spre a-și face datoria, spre a-și *face ora* cum se zice, spre a putea iscali în condică să nu i se rețină leafa.

Acesta poate fi cel mult un meseriaș, care nu are nevoie decât de un băș spre a-și *impune* autoritatea; dar nu poate fi un artist, un făuritor de suflete, a cărui autoritate constă tocmai în înălțimea sufletului său iubitor și bogat.

Cu un cuvânt autoritatea de merit presupune înălțime de suflet; presupune devotament și convingere, iubire și dreptate, îngrijire și entuziasm. El trebuie să-și cunoască elevii, dupăcum un medic își cunoaște în parte fiecare bolnav.

Pedagogul să fie delicat ca să facă suflete la fel; să fie plăcut, nu morocănos căci nu se potrivește cu sufletul copilului.

În ceace privește ținuta exterioară, cum și îmbrăcăminte, fața, părul să bage de seamă să nu inspire nici desgust prin neglijența sa, dar nici să nu provoace râsul prin exagerările și extravaganțele sale.

E greu ce e drept, e ideal ceace cerem noi, dar fiecare a dator să îndeplinească măcar o parte din acest ideal.

George Bota,

Directorul șc. normale de băeți.

Educația religioasă în școală.

Școala poporală ori de ce caracter este nu trebuie să piardă din vedere sublima sa menire de a crește băeți în simț religios-moral.

Două instituții: statul și biserica dictează activitatea omului. De stat să țin numai faptele împlinite ale omului, a cărui bază este pusă în Codul penal pe bazele legii morale, căci morala este suma principiilor și a tuturor formelor de manifestări psihice, prin cari ne putem pune în legătură cu oamenii, sau cu alte cuvinte: morala expune raportul dintre om și om.

Din contră: biserica creștină toată puterea își dă să guverneze cu blândețe sentimentele interne, să mântuiască sufletul, iar arma bisericii pentru ajungerea acestui scop este credința, iubirea și speranța. Religionea este raportul dintre om și Dumnezeu.

Aceste două, religiunea și morala, sunt cele mai mari bunuri ale omului, căci asigură omului *personalitatea*, adică însușirea omului, în urma căreia el este totdeauna stăpân pe sine.

Sub influința filozofiei numită „materialistă“ dezvoltată până la culme de ateistul Kant în criticele sale, de multeori a fost atacată religiunea. Kant adecă recunoaște meritul moralizator al învățăturilor lui Hristos, dar îi neagă dumnezeirea. După acest curent filozofic, să naște alt curent, numit „pozitivism“ întemeiat de francezul Comte Augustin, cari cași Kant, numai cunoștințele câștigate prin experiență și ce cuprindem cu mintea le considera exacte și sigure, *luând în considerare ce este folositor omenimei din punct de vedere social*. Deci, această realitate îl deosebește de materialism.

Un apostol exagerat al filozofiei pozitivistice a fost

Nitsche, care în opul său „Așa grăește Zaransthra“ copitolul „Der Antichrist“ declară creștinismul de cea mai mare nefericire pe omenime. El este deci mai ateist decât Kant, fără capacitatea celui din urmă. Nitsche afirmă, că oameni ca Ceasar, Napoleon, ect. au drept a dispune cu omenimea, căci ei sunt „Übermensch“ în care este intrupată puterea și mintea.

Sub influența acestei filozofii și a dezvoltării ființelor naturale în știința pedagogiei s'a ivit un curent contra-religios sprijinit mai ales de Israeliți, pentru scoaterea religiunii din școală sub motiv, că statul are datoriță a se îngriji de educația cetățenilor săi, dar n'are drept a pretinde ce religiune să urmeze, în ce D-zeu să creadă, căci chestia credinței este chestia privată a fiecărui om.

Până când acest curent francmazon era principiul câtorva filozofi și pedagogi materialisti și deci între popor necunoscut, nu a fost periculos. Dar tot sub această influență s'au înființat partide politice (Marx, Lassole) și mai ales după resbelul-mondial a devenit o lozincă politică a partidelor politice extremiste ideile aceste anti-religioase și pot ajunge și în mai mare măsură la cunoștința poporului. Aceasta-i dă actualitate temei, de care mă ocup.

Cum stăm cu învățământul religios? Publicul nici nu se interesează de problemele școlare, ci se îndestulește, dacă copiii își însușesc anumite cunoștințe; alții țin ca o unealtă școală să-i asigure post băeților lor, însă spiritul școlii li-e străin.

Dar școala primară, cari crește masa națiunii, trebuie să crească în simț religios elevii săi, căci din punct de vedere social, e mult mai important, cu ce bază moral-religioasă ies băeții din școală. Știința e armă cu 2 tășuri, căci precum o poți folosi spre bine, o poți folosi și spre rău, contra societăți, dacă nu are bază morală. Dacă undeva în lume, la noi este absolută nevoie, ca poporul să fie crescut în simț religios, că nu e vorbă a apăra o confesiune sau alta, am ajuns acolo, să apărăm credința de necredință, de curentele periculoase din știință și politică. Poporul nostru abia acum desrobît, nu poate suporta zguduiri religioase ori politice, căci s'ar prăpădi. Este deci chestie de vitalitate a statului a cimentarea religia și iubirea de neam în popor.

Având noi nenumărați dușmani interni și externi, fiind un popor destul de mic, conducătorii neamului au mari datorițe la conducerea poporului. Învățătorimea a cerut statificarea școlii și din punct de vedere cultural, că adecă statul mai bine își poate susține școlile și din punct de vedere financiar, că poate și mai bine și mai regulat solvi învățătorii săi cași confesiunile, dar majoritatea învățătorilor n'a voit cu asta să lovească în biserică. Și totuși sunt și astfel de învățători, mai ales între cei tineri, cari scăpând de școala confesională, demonstrează, că el e omul statului, n'are nimic cu confesiunea și chiar nici la biserică nu prea merge, necum să cânte cași în vechime, că vezi Doamne, el nu e „diac“.

Asta nu merge! Fiecare învățător de stat, să se bucure că are mai bun salariu cași la confesiune, dar nu-are să uite, că el e muncitorul poporului împreună cu preotul, nu subordonat acestuia, ci coordonat. Da, la biserică are să meargă învățătorul și să cânte, chiar dacă nu vrea să fie „diac“, însă dacă are glas, ar fi de dorit să fie și cantor, căci biserica neavând oameni pregătiți de cantori, este avizată la serviciul învățătorului pentru cari îl plătește deosebit, demulte ori cantoratul e mai mare salariu cași cel dascălesc, căci fiind în natură plata (pământ, bir) produsul pământului valorează conform împrejurărilor financiare, până când salariul nu să ridice în măsura asta. Deci pentru ce să nu fie învățătorul și cantor? Sau nu-l încapă un al doilea salariu? Iar din punct de vedere moral pentru popor e mare folos, dacă vede pe învățătorul său cântând în toate Duminecile și sărbătorile și ținând obiceiurile vechi.

Dar dacă unii învățători nu-și împlinesc datoria întru dezvoltarea simțului religios, în asta privință greșesc și unii preoți, în altă direcție. Căci cum fac catehizarea unii, nu corespunde timpului. Nici vorbă de metod. E drept, că nici cărți corespunzătoare nu au pentru studiul religiunii, dar totuși. În conferințe preoțești ar trebui ținute lecții de model din catehizare, eventual din partea unui învățător distins, ca conform regulilor metodice să se catehizeze, căci azi, când sunt atâtea secte religioase, nu e destul a propune rugăciunile și câteva noțiuni din biblie, ci trebuie înzestrat elevul cu cunoștințe mai înalte din credință, să știe pentru ce crede așa și nu altcum.

Școala și biserica, învățătorul și preotul împreună trebuie să fie sfătuitoarea și păzitoarea poporului pentru dezvoltarea simțului religios. Religia și știința nu sunt contra unei alteia, căci un Kepler, Newton etc. au fost cei mai religioși oameni; simțul religios sau cimentat chiar prin experiențele lor științifice.

Gavril Oros.

Portul național și luxul la sate.

(Prelegere populară.)

Poporul românesc se deosebește de alte popoare, nu numai prin obiceiurile și limba sa dulce și frumoasă, el se mai deosebește și prin portul său particular, care este: *portul național românesc*.

Acest port, a fost din cele mai vechi timpuri păstrat cu sfințenie de neamul nostru românesc. el este fata noastră străbună, pentru că este moștenit de la străbunii noștri Daci și Romani.

Vorbesc cărțile vechi, că mai de mult, măcuțele noastre străbune, ar fi ținut de păcat greu a cumpăra din prăvălii stofe și haine pentru ele și casa lor. Ele cultivau cânepa și inul, din cari pregăteau o pânză frumoasă, trainică și albă ca zăpada. Iar din lâna ce li-o da mioarele lor țeseau pânură de sumane, șorțuri, diferite covoare, în fel și fel de chipuri, brodate și

împestrițate cu frumoasele motive românești. În chipul acesta își îmbrăcau casa ieftin cu atâta artă și meșteșug, încât erau admirate chiar și de popoarele streine, pentru istețimea lor neîntrecută.

Și nu numai atât pregăteau, cât le trebuia în casă. Prin hărnicia lor, au ridicat industria națională de casă la un nivel înfloritor, căci prisosul de pânză îl valorizau în bani.

Astfel au înțeles străbunele noastre, a fi tovarășe de muncă și câștig a soților lor, cari la rândul-le nu erau mai jos ca ele, căci el apreciind hărnicia femeii, cu puteri îndoit munciau și agoniseau cele trebuincioase familiilor lor, contribuind cu toții la bunăstarea propriilor gospodării și la ușurarea vleișii sociale.

Străbunii noștri erau cruțători și cumpătați, traiul lor era modest, fără prietenții și dorinți deșarte. Viața patriarhală, despre care ne vorbesc cu sfințenie cărțile vechi, ne-ar putea servi și nouă spre model. Mai ales astăzi, când cu durere vedem, cât de mult s'a schimbat lumea și cât de mult ni s'au schimbat și obiceiurile strămoșești.

Astăzi, mulți din țărani noștri, nu mai muncesc cu aceeași râvnă ca în trecut; toți ar dori să trăiască mai pe ușor și nime nu mai este mulțămît cu viața simplă și modestă, cu toate că scumpetea pe zi ce trece, ia proporții mai înspăimântătoare. Oamenii se avântă tot spre strălucire și risipesc cu ușurință pe nimicuri, banii câștigați cu sudoare, imitând pe acei înstăriți, ale căror venituri curg ca gărla. Apoi fără să-și dea seama de păcatul cel fac față de înșiși, se întrebă mirați; din a cui vină provine scumpetea?

Mulți aruncă vina pe cârmuitori. Dar ce pot face cârmuitorii, când noi aproape toți, suntem stăpâniți de dorul de avânt și risipă?!

Luxul, este grozav morb, care și-a încuibat microbii săi pustiitori chiar și până în cele mai umile colibuțe din satele noastre; este azi stăpân pe sufletele noastre.

Luxul este risipa de bani pe lucruri netrebnice, pe cari numai din falosie le cumpărăm și fără de cari am putea trăi de tot mulțumiți.

Lux se face azi durere și în satele noastre cu mâncarea, cu beutura, dar mai vârtos se face lux cu îmbrăcăminte.

Este foarte trist să vedem cum frumoasa îmbrăcăminte din trecut a țărăniilor noștri, trainică și caldă de lâna curată; azi este înlocuită cu hainele domnești de piele și ridicolii cioareci nemțești. Și Doamne, ce ar zice străbunele noastre, când și-ar vedea strănepoatele purtând rochii largi ungurești, din stofe și mătase scumpe, împodobite cu sârme de catifea, cumpărate cu atâta jertă; în loc de frumoasa cămașă albă, de în ori cânepă curată, țesută și cusută de mâna lor? O, desigur, că la așa vedenie, le-ar roși fața de atâta batjocură, adusă falnicului nostru port național!

Și când stăm să cugetăm, că hainele aceste străine — cari prind atât de poznaș corpul mlădios

al țărancilor noastre — azi ce prețuri îngrozitoare au, ne întrebăm: unde vom ajunge ?

Adevărat, că sub stăpânirea ungurească, portul nostru național, a fost disprețuit, batjocorit și în multe cazuri, chiar oprit. Dar că unghiul n'au făcut-o acesta din convingerea, că doar portul nostru ar fi meritat aceasta, dovedește faptul, că ei înșiși au recunoscut în lucrul de mână, al țărâncii române: *o artă națională*. Altcum n'ar fi fost împodobite vitrinele orașelor lor, cu frumoasele și minunatele șorțuri și covoare țesute și brodate de harnica bănățeană română! Ei ne-au persecutat portul, din unicul motiv ca: nu cumva noi atunci purtându-l și iubindu-l, să fim îndrăsnit a ne iubi și limba.

Dar să uităm trecutul. Dacă atunci, durere, a fost așa, apoi astăzi, când cătușele jalnicei noastre sclăvii, zac la picioarele noastre, sfărmate de brațul oțelit al dorobanșului, care și-a ținut steagul biruinței pe străvechile hotare, din cele patru părți ale scumpei noastre țări; când cântecile noastre dulci, străbat în libertate câmpiile, munții și codrii noștri seculari astăzi, cine ne mai oprește să ne purtăm portul cu fală ? Și ce dor de risipă ne îndeamnă să ne aruncăm banul câștigat cu atâta chin, pe podoabele streine ? O, este ciasul suprem, să ne oprim, să incongiurăm această risipă de bani, căci altcum ne va duce la sărăcie și ruina.

Vom păți și noi ca fluturașul din povește, care dornic de strălucire; sbura sbura mereu spre razele ispititoare ale focului, dar în avântu-i prea mare, și-a ars aripioarele, căzând victima dorinței sale deșarte...

Femei române, iubiți-vă portul vostru simplu, care pe lângă că vă vine mai ieftin — lucru fiind de voi — mai este și atât de frumos și vă prinde atât de minunat! Să nu uitați, că el este o moștenire atât de scumpă, lăsată de străbunii noștri și vom împlini o datorință sfântă, păstrându-l.

Luați pildă dela M. Sa Regina noastră iubită, care însași îl poartă cu atâta drag și sfințenie!

Cultivați cânepa și inul și părăsiți prăvăliile cu bumbac, stofe și mătăsuri, cari toate sunt importate din țări streine. Cu cât se vor importa mai puține mărfuri din streinătate în țara noastră, cu atât vom ridica mai mult valoarea leului nostru, care azi este atât de scăzută.

Iubita noastră, patrie ne chiamă pe toți la muncă și cruțare. Și patria fiind dulcea noastră mamă, care ne ocrotește pe toți fiii să iubiți; avem sfântă datorință, să-l ascultăm cu supunere glasul și umăr la umăr să muncim cu toții, fiecare după putința și istețimea sa.

Puneți deci, femeii române, acul, fusul și răsboiul în mișcare și faceți ca industria noastră națională de casă să reînfiorească, arătând prin aceasta lumii, că sunteți demne de străbunele voastre, cari atât de mult și-au știut iubi portul lor național!

Elena Lungu.

PARTEA OFICIALA.

L.

Nr. 4800/1923.

Ordin circular

Privitor la înființarea bibliotecii pedagogice pe seama învățătorilor.

Ținând seamă că un învățător nu, poate fi tot deauna la curent cu chemarea lui, numai atunci când el în viața lui întreagă, asimilează pe încetul toate învoirile, cari se produc pe terenul pedagogic și științific. Mulți învățători de ai noștri sunt cari afară de un ziar săptămânal, ori cel mult un cotidian nu mai consultă, nu mai caută studiul serios și asiduu și încremenesc la bagagiul intelectual ce l-au primit în școlile normale.

Această stare inertă, și împotriva progresului nu se potrivește la tagma învățătorescă, dacă ea poate mai mult ori mai puțin potrivi altor profesioniști.

1. Deci ca să dăm un stimulent corpului didactic pentru ținerea la curent cu progresele pedagogiei, ținem de necesară înființarea în fiecare județ reședință de județ, deocamdată a unei bibliotecii pedagogice pe seama învățătorilor din județ.

2. Bibliotecile pedagogice vor funcționa după un regulament special care se va da din partea noastră și care bibliotecă va avea un local potrivit cu dulap și registre în regulă.

3. Biblioteca va avea un cassier un bibliotecar și un controlor.

4. Bibliotecarul va fi unul dintre învățătorii mai orientați în literatura pedagogică română și eventual străină.

5. Cassierul va administra taxele și venitele cari se vor vărsa în acest scop.

6. Bibliotecarul va trece în inventar toate cărțile atât donate cât și procurate de învățători, ori dăruite de Minister, etc. Va purta un registru de circulație al cărților cu numărul corespunzător de rubrici privitoare la purtarea în evidență a cărților după autor și genul lor.

7. Bibliotecile pedagogice stau sub control imediat al revizorului școlar. Odată în an va cerceta starea bibliotecii notându-și circulația cărților, numărul cetitorilor și operile consultate.

8. Fiecare biblioteca pedagogică va cuprinde operile pedagogilor români de seamă. Operile pedagogilor străini, traduse în românește. Apoi cărți din domeniile înrudite cu pedagogia: psihologia, filozofia, știință critică literală și pedagogică, reviste etc., cari pot complecta cultura atât generală cât și profesională a învățătorilor.

9. Bibliotecile pedagogice se vor spori prin donații, subvenții dela Minister și taxele membrilor corpului didactic la care se vor supune de bunăvoie.

10. Bibliotecarul va raporta în fiecare an revizorului școlar.

zoratul școlar despre starea bibliotecii pelângă propunerile cuvenite în această privință. Raportul se va trimite până la 1 Iulie a fiecărui an. Revizoratul va ține seamă de nevoile și exigențele culturale cerând Ministerului și mijloace de lipsă.

11. Întrucât județul este de o întindere mare și accesul la biblioteca pedagogică din centru este anevoios, se va înființa după posibilitate 2 biblioteci pedagogice în astfel de puncte, unde se poate ajunge cu ușurință în posesiunea cărților. În acest caz fiecare bibliotecă are personalul său: Cassier, bibliotecar și controlor.

12. Fiecare membru al corpului didactic poate împrumuta cărțile numai pe lângă revers. Reversele se trec în registrul de circulație cu indicarea cărții, autorului și a împrumutătorului. La restituirea cărților se notează în registrul data restituirii.

14. O carte nu poate rămâne la un cititor peste un termen normal de 2 luni. După acest termen se va pedepsi cu o taxă, corespunzătoare de 5 Lei care se va vărsa la cassier, în beneficiul bibliotecii. După termenul de 2 luni, se vor pedepsi cu câte un Leu, în plus de fiecare săptămână și de fiecare carte împrumutată.

14. Bibliotecarul va compune pe baza listei cărților ori cataloagele de cărți cari sunt a se procura pe seama bibliotecii, acest tabou se va examina de revizorul școlar, care la nevoie va adauga și cărțile pe cari le crede de bine pentru bibliotecă.

15. Pentru orientarea revizorilor școlari și a învățătorilor Directoratul General a alcătuit o listă de cărți potrivite din cari se va procura acelea cari sunt mai necesare, urmând ca cu timpul se completează această listă cu opere cari vor apare în cursul vremii.

18. Până la redactarea unor statute definitiv pentru bibliotecile pedagogice, vor servi ca orientare și conformare, dispozițiile acestui circular și dispozițiile ce revizorii școlari le vor lua în parte pentru județul lor.

II.

Nr. 531/923.

Circular

cătră întreg corpul didactic primar din județul Bihor.

Vi se comunică în copie ord. Inspectoratului Instrucțiunii Nr. 4000/928 VI. relativ la serbarea arborilor și păsărilor pentru luare la cunoștință și strictă conformare.

„Statele unite ale Americi cari pe terenul vieții practice sunt premărgătoare altor state, deci cultura lor a trecut de pe vechiul continent în Țara cea nouă.

Aceste state au primit multe forme noi de viață pe cari le împrumutăm acum vechiul continent dela cel nou, drept recompensă a aportului cultural împrumutat de americani dela noi.

Serbarea arborilor și a păsărilor care este

subiectul acestui circular încă este de origine americană (Birds and arbors day) sărbătoarea în care zi li se deschide copiilor de școală cu prilejul unei excursii o privire mai deosebită în viața arborilor și păsărilor a fost indicându-le rostul acestora din punct de vedere economic, etic și estic.

Sărbătoarea arborilor și a păsărilor a fost primită de multe țări fixându-i locul cuvenit în viața școlară în anotimpul cel mai potrivit (primăvara când natura este în plină dezvoltare.

Cum poporul nostru este un pasionat iubitor al naturii sub toate aspectele ei, credem de potrivit a introduce această sărbătoare, începând cu anul școlar curent în toate școlile primare urmând corpul didactic atât rural, cât și urban să pregătească în cursul anului un program potrivit cu scopul acestei serbări.

Învățătorii vor arăta copiilor rostul economic important ce-l au paserile în gospodăria naturii și a omului. Paserile stăpesc miliardele de insecte și omizi stricătoare vegetațiunii. Curăță pomii de omizile cari distrug primăvara florile pomilor roditori etc.

Se va explica copiilor că păsările încă sunt niște ființe viețuitoare foarte simțitoare, cari trec prin aceleași suferințe și peripeții prin care trec oamenii. Și deci din acest punct de vedere este un mare păcat a le chinui și tiraniza prin spargerea cuiburilor, ori răpirea pullor dela paseri de cătră copii cari nu le pricep rostul.

Ce ar fi viața naturii, dacă ne-ar lipsi concertele fermecătoare din lunci în timpul primăverii. Armonia naturii se completează prin „paserile cântărețe“ armonie atât de necesară azi omenirii după un război lung, care a lipsit sufletul omului de multă armonie și liniște.

Deci supt acest raport privit rolul paserilor, ocrotirea lor se impune nu numai de către oameni mari, ci și de copii plăpânzi, cari urmează azi școlile primare, predispunându-le sufletul spre nobleță.

Se va accentua cu prilejul serbării decorul frumos al naturii ce-l formează arborii în totalitatea lor cari codrii sunt atât de fermecători [cantați] poezia noastră populară.

Dar nu numai supt laturea frumuseții se va atrage atenția copiilor la cruțarea pădurilor, ci și supt acea a regulării climel, care are o importanță deosebită.

Este cunoscut de toți că ținuturile fără păduri sunt bătute de furtuni. Iar terenul în lipsa vegetației (arborilor) se năruiește devenind locurile pustii și sterpe.

Serbarea arborilor și a păsărilor se va ține în fiecare școală în luna Aprilie Maiu, într-o zi potrivită. Ar fi de dorit să se adopte ziua de 3/16 Mai, întrucât această zi nu cade pe Duminică ori sărbătoare. În această privință învățătorii vor avea latitudinea să adopte o zi potrivită.

1. În ziua arborilor și a pomilor, un învățător va cuvânta elevilor despre rolul arborilor și al păsărilor arătându-le folosul și paguba ce urmează pe urma distrugerii lor de către oamenii neînțelegători.

2. Se vor declama poezii ocazionale cu subiecte în cari se premărește natura și se promovează cultul păsărilor.

3. Se vor cânta bucăți, imnuri aduse naturii și păsărilor.

4. Elevii vor citi bucăți potrivite din literatura populară ori cărți de citire cu privire la viața păsărilor d. ex. țara pomilor etc.

5. Se vor îndemna elevii a cruța viața arborilor și a păsărilor prin exemple frumoase arătate de către autorii cari au căutat viața naturii. Nu se va trece cu vedere nici rolul practic ce l are serbarea aceasta se va preciza la serbarea „Sădirii pomilor” cari se va face în luna Marile.

Direcțiunile școlare vor fi îndatorite a raporta despre tinerea serbării arborilor și a păsărilor până în 1 lunie fiecărui an.

Spre orientarea învățătorilor indicăm mai jos și o scurtă bibliografie a literaturii românești privitoare la aceste serbări :

1. Ornitologia de S. T. Marian. Legendele paserilor noastre de S. T. Marian.

2. Povestiri din viața animalelor de M. Ervald.

3. Învățămintul despre natură.

4. Serbarea arborilor și a paserilor de V. Stanciu.

Se vor cauta din partea învățătorilor și alte publicații relative la această literatură și se va utiliza cu folos.

III.

Nr. 608—1923.

Circular

tuturor învățătorilor dela școlile primare și profesionale de toate categoriile din județul Bihor.

Ordinul Inspectoratului de Lichidare al Ministerului Instrucțiunii din Cluj Nr. 6612 923 VI VI. vi se comunică în copie pentru luare la cunoștință: „Vă comunicăm spre știre și conformare, că până la alte dispoziții am suspendat lucrările comisiunilor de examinare pentru echivalarea diplomelor învățătoresți, înființate cu circularul Nr. 9000—922 din 1 Sept. 1922”

IV.

Nr. 742—1923.

Circular

către toți învățătorii dela școlile primare urbane, rurale, de ucenici și agronomice.

Se comunică, în copie ord. Min. Instr. Dir. Gen. din Cluj cu Nr. 4749—923 poftindu-Vă a Vă conforma întru toate acestui ordin:

„Avându-se în vedere curmarea situațiunii școlare, ce se observă aproape la majoritatea cererilor de concediu, se pune în vedere tuturor organelor sub-

alterne, ca pe viitor revizorii școlari și directorii de școli să nu mai facă propuneri pentru acordarea de concedii (la direcțiile regionale) fără să arate modalitățile suplinirii și plății suplinitorului. Nu va lipsi nici cererea de concediu a solicitatorului timp cel puțin dela începutul anului școlar în curs. Tot asemenea certificatele medicale va trebui să fie liberate numai de oficiile sanitare sau medicii funcționari ai Statului sau alt certificat medical, purtând cel puțin viza unora din oficiile sanitare sau medicii Statului.

Toate cererile neîntocmite în conformitate cu cele de mai sus sunt a se respinge pentru completare. Dir. Inv. Prim. Norm. Indescifabil L. S”.

V.

Circular

către toți învățătorii din județul Bihor.

Se trimite câte 1 exemplar seria 1301—1600. Apel și liste de colectă pentru ridicare unui monument (o școală medie de băieți) în regiunea Moșilor comuna Bala Arieș pe numele entusiastului profesor de pedagogie de odinioară Petru Span dela școala normală „Andrei Șaguna” din Sibiu.

Veți face o stăruitoare propagandă ca colecta să străbată în fiecare sat să aibă succesul necesar ca un tribut pios memoriei luptătorului de pe catedră, cât și ca o colaborare modestă pentru ridicarea culturii Moșilor, săraci dar însufiețiți pentru cauza națională. Listele în ordinea numerilor ce au, cu sumele încasate se vor trimite dlui Dr. L. Chirila pe adresa din Apel ca membru al eforiei școlare și inițiatorul acestui început de eternizare a fostului profesor și îndrumător. Veți stărui ca listele toate cu sau fără ofrande să se restituie, până la 1 lunie 1923, la adresa indicată în Apel.

VI.

Nr. 768/923.

Ordin circular.

către toate școlile primare urbane, rurale, școlile de ucenici și agronomice din județ.

În cursul inspecțiilor școlare s'a constatat, că în cele mai multe școli, diferitele tablouri din școală poartă și azi inscripții ungurești.

Cum această situație în al 5-lea an de Românie m re nu se mai poate tolera, direcțiunile școlilor și comitetele sunt îndrumate a înlocui imediat inscripțiile ungurești cu românești.

Dacă în cursul inspecțiilor ce urmează se vor mai găsi astfel de inscripții, cei renitenți vor fi pedepsiți.

VII.

Nr. 701—1923.

Circular

către toți învățătorii din județ.

În baza Deciziunii ministeriale Nr. 2156—1923 se aduce la cunoștință, că pentru viitor:

1. Nici un fost membru al corpului didactic nu

mai poate fi rechemat în învățământ dacă dela data ieșirii la pensie a trecut mai mult de 2 ani.

2. Rechemierea se face numai pentru un an și în urma avizului Cons. de Inspectorii școlari primari, cu drept de prelungire tot după aceleași norme.

3. În tot timpul funcționării cei rechemați vor fi supuși unor dese inspecțiuni spre a se constata a) frecventarea regulată, b) chipul de predare, c) autoritatea de care se bucură între școlari.

Aceste inspecțiuni vor fi făcute învățătorilor de către revizorii școlari, iar institutorilor de inspectorii școlari de circumscripție.

Revizor școlar.

INFORMAȚIUNI

Al treilea concurs pentru premii al societății „Cartea Românească”. Societatea „Cartea Românească”, întemeiată cu scop de a lucra pentru dezvoltarea tuturor ramurilor literaturii românești și pentru răspândirea culturii în popor, instituind în anul 1920 cel dintâiu concurs pentru premii, va conțina și pentru anul 1922/3 cu al treilea concurs.

La acest al treilea concurs între altele se va acorda premiul pentru subiectul :

1. Cărți de povestiri pentru copii. Patru premii de câte 3000 lei.

Vor avea o întindere de maximum 100 pagini de tipar format 8°. Vor fi scrise pe temelul unor principii frumoase de educație, în vederea unor cititori între 6—8 ani, 8—10 ani, 10—12 ani și 12—15 ani, acordându-se câte un premiu pentru cea mai meritorie lucrare, din cele ce se vor depune pentru fiecare din vârstele indicate aici. Aviz învățătorilor cu talent literar !

*
Subvenții pentru școli. Cu ocazia vizitei d-lui Ministru al Instrucțiunii în Oradea, mai multe comune lipsite de școală s'au prezentat înalntea d-lui ministru cerând ajutor. D-l Ministru a promis fiecarei delegații în parte și a și împlinit cererea comunităților. Astfel a încuviințat pentru Forău 50.000, pentru Fiziș 30.000, pentru Sabolciu 20000 Lei.

*
Acțiunea pentru construcții începută în cursul luni Martie, mulțumită neprețutului sprijin ce-l avem dela dl prefect *Iulian Peter* și dela organele administrative, începe a da rodui frumoase și în județul nostru. Dl prefect a convocat la o anume conferință pe toți noștrii și primpretorii din județ, unde li s'au dat instrucții pentru desfășurarea mai activității întinse în acest scop. Nu ne stau încă la dispoziție datele din întreg județul, până acum însă remarcăm activitatea rodnică a d-lui primpretor *Dr. Pop Sever* din Tinca, care s'au pus cu trup cu suflet, pe această chestiune.

Dorim din inimă că și ceilalți d-ni primpretorii să-l ia de exemplu, ca odată mai de vreme să putem ridica acest județ la un nivel cultural.

Clujant respons: **P. Coroiu.**

CARTI ȘI REVISTE.

A apărut în editura „Cartea Românească”:

Curs de pedagogie Generală de I. Găvănescu universitar. Prețul lei 55.

Teatru Vol II de I. L. Caragiale. Prețul lei 20.

Cuvântări Trei ani de propovăduire pastorală de Dr. Miron Cristea Mitropolitul Primat. Prețul lei 60.

Pagini Alese No. 115—116 Soacra cu 3 nurori de Ilean Creahgă. Prețul lei 2.

Pagini Alese No. 117—118 Neamul Românesc din Ardeal de N. Iorga. Prețul lei 2.

Pagini Alese No. 119—120 Proză de Jean Bart (Eug. P. Botez). Prețul lei 2.

Cunoștințe folositoare Seria B. N-rul 14 Palegra de Dr. Babeș. Prețul lei 2.

Unirea, Plevna, Dacia (Teatru Popular) de Serafim Ionescu. Prețul lei 5.

„Suflete Alese” (Teatru Popular) de Serafim Ionescu. Prețul lei 6.

Muncă Pricepere Cinste Povestiri morale (Premiată de Cartea Românească) de Pantelimon Diaconescu. Prețul lei 10.

„Cunoștințe Folositoare” Seria B. No. 15 „Alegera Semințelor” de Profesor C. Lacrițeanu. Prețul lei 2.

„Cunoștințe Folositoare” Seria A. N. 10 11 L. Pasteur Viața și roadele muncii sale de C. Moțaș. Prețul lei 3.

„Cunoștințe Folositoare” Seria B. No. 17 Rătăcirile Bolșeviste de Maior J. Mihai. Prețul lei 2.

Cunoștințe Folositoare Seria A. N-rul 9 Viața Plantelor de Profesor I. Simionescu. Prețul lei 2.

Cunoștințe Folositoare Seria C. No. 9. Olanda (Țara și Poporul) de Apostol Culea. Prețul lei 2.

Biblioteca Minerva No. 41. „Fire de tigroaică” după G. Varga, în românește, de Isabela Sadoveanu. Prețul lei 3.

Tot Anecdote populare vol. III. de Th. Speranția Prețul lei 30.

Un drăcușor de nepoată (După L'Oncle et mon Curé) de Jean de la Brète, în românește de Despina M. Sadoveanu. Prețul lei 20.

„Cartea bunului gospodar” scrisă pe înțelesul și pentru folosul poporului de Pantelimon Diaconescu și P. Cosmulescu. Prețul lei 12.

Cunoștințe folositoare Seria B. N. 18. O Stupină dintr'un Roiu de N. Nicolaescu. Prețul lei 2.

Cuprinsul.

Autoritatea pedagogului	Gheorghe Bota.
Educația religioasă în școală	Gavril Oros.
Portul național și luxul la sate	Elena Lungu.
Partea oficială	**
Informațiuni	**
Cărți și Reviste	**

Tipografia „Biharia” S. A. Oradea-Mare